

ZGODNJA DANICA.

Katolišk cerkven list.

Danica izhaja 1., 10. in 20. dne vsaciga mesca na celi poli, in velja po pošti za celo leto 3 gld., za pol leta 1 gld. 60 kr., v tiskarnici sprejemana na leto 2 gld. 60 kr. in na pol leta 1 gld. 30 kr., ako uni dnevi zadenejo v nedeljo ali praznik, izide Danica dan poprej.

Tečaj XVI.

V Ljubljani 1. maliga travna 1863.

List 10.

Velikonočna.

Jezus Kristus, Božje Jagnje,
Svojo sveto glavo nagne,
In od strašnih bolečin
Vmerje Božji ljubi Sin.

Dva moža ga pokopala,
Križan'ga sta v skalo djala;
Al — ko pride tretji dan,
Jezus ni več pokopan.

Ko je zora zasijala,
Se razpoči terda skala,
Angel kamen odvali.
Nazarencan spet živi.

Magdalena Ga je vid'la,
V vertu srečna z Njim se snidla.
Vid'le so Ga tud žene,
Ki so preč od groba šle.

Tisti dan popoldne gresta
Dva učenca ven iz mesta,
Med pogovori po pot' —
K njima se pridruži Gospod.

Milo Jezus ju pozdravi.
In prijazno njima pravi:
Kaj se pogovarjata?
Kaj sta tako žalostna?

Ona nista ga spoznala,
Žalostna pripoved'vala.
De je križan Božji Sin,
De je vmerl mož bolečin.

Skupaj potva družina blaga,
Sveto pismo tuje razlaga,
Dela njima sladek čas;
Kmal so prišli v bližnjo vas.

Rada bi pri sebi Ga vstav'la,
Ptuje pa dalje se napravlja;
Tü počij. — se opoči!
Mu Kleofa govori.

Vsi pri mizi skup sedijo,
Kruh pred ptujca položijo;
In ko vzame ga v roke,
Vročje njima je serec.

Zvesto ptujca ogledvaje,
Ko njima kruh iz roke daje,
Berž spoznala sta oba
Ljubiga Zveličarja.

Jezus zgine, vse pustita —
Ia v Jeruzalem hitita
Pravit, de jima Gospod
Se prikazal je na pot'.

Ko sta pripovedovala,
Kak de Njega sta spoznala,
Ze pred njimi sam stoji
Jezus, ki je vstal, živi.

Grob odpert je — aleluja!
Res vstal je — aleluja!
Jezus več v grobu ni:
Aleluja — On živi!

Ant. Namre.

Pogovor dveh protestantov od Luterovih nauk.

Poleg nemškiga. — Spisuje Marešič.

Deseti pogovor.

Od zakona in od deviškiga, samskiga stanu (celibat.)

A. Od zakona.

Bogoljub. Komaj sim te čakal; povej mi, kaj ti brani katoličan postati?

Vilko. Katoličani zakonskiga stanu ne spoštujejo.

B. Kaj praviš? Bolj ga spoštujejo od nas Luteranov.

V. Molči vender!

B. Imamo mi zakon za zakrament?

V. Tega ne, pa pravimo, de je prav dober.

B. Katoličani imajo zakon za zakrament, tedaj za svet stan, kako zamoreš reči, de ga nič ne časté?

V. Zakon vender le ni zakrament.

B. Ko bi tudi ne bil zakrament, vender ga katoličani bolj spoštujejo, kakor pa mi Luterani. Katoličani verujejo,

de je Jezus zakon v zakrament povzdignil, mi pa le terdimo, de je dober. Luter je tudi veroval, de je dober, pa je tudi veroval, de je zakrament.

V. Me hočeš za norca imeti?

B. Ne, starce, ne; sam beri v njegovih spisih. Tü imaš četerti zvezek, glej stran 134. a, beri, kaj on 1528 v pridigi, razlagaje 24. pogl. prvih Mozesovih bukev, od zakona piše.

V. — „Tukaj je Abraham, to je: Bog mu naroči ženo, in pošlje po njo v ptujo deželo; to je, de Pavel Efežanam pravi: Njegova nevesta se imenuje katoliška cerkev. Kajti zakonski stan je zakrament in duhovna razlaga Kristusa in njegoviga kersanstva, de smo telo s Kristusam.“

B. Se bolj umevno govori Luter v svoji pridigi od zakonskiga stanu. Glej prvi zvezek stran 1696.

V. Res, tü je!

F. Kako se začne?

V. „Govor od zakonskiga stanu predelan in popravljen po Martinu Lutru, leta 1519.“

B. Luter je poprej nekaj od zakonskiga stanu govoril, in zdaj hoče, kar sam veli, to popraviti, česar ni prej prav razložil. V sredi strani 170, b začni.

V. „Pervič, de je zakon zakrament. Zakrament je pa sveto znamenje, ktero pomeni nekaj družiga, duhovno, sveto, nebesko in večno reč; kakor voda sv. kersta, če jo duhoven na otroka vlije, pomeni sveto, božjo, večno gnado, ki je vlita v dušo in telo tega otroka, in izbriše izvirni greh, de je tü kraljestvo Božje v njem . . . tako je tudi zakonski stan zakrament.“

B. Lej, strice, naš prenarejavec uči, de je kakor kerst, tako tudi zakon zakrament. Al ne uči tega tudi sv. Pavel v svojim listu do Efežanov 5. pogl.?

V. Zakaj pa prepoveduje rimska cerkev zakonski stan, ali se ženiti?

B. Kaj ni zankonskih ljudi pri katoličanih? ali teh njih duhovni ne blagoslovijo?

V. De, de!

B. Je tedej gola laž, de rimska cerkev zakon prepoveduje.

V. Vendar ga pa prepoveduje svojim duhovnam?

B. Od deviškiga ali samskiga stanu (celibat.)

B. Dobro poslušaj, Vilko! Katoliška cerkev veli: Kdor hoče v duhovski stan priti, mora skleniti, de se ne ženi. Ona ne sili, de bi mogel kdo v duhovski stan stopiti, in kdor hoče biti duhoven, že vé naprej, de se ne sme ženiti. — Zakaj se toliko vpije zoper sebitni stan, ki se imenuje celibat, slovensko pa nezaročeni stan. Če bi, postavim, v kaki deželi služba bila, v ktero bi kralj le take osebe zbiral, ktere se nočejo ženiti, bi taka služba ne bila za zakona lačne, pa

- bi bilo vse pri kraju, bi si tedaj le takih služb iskali, v katerih bi oženjeni smeli biti.
- V. Pa je krivično, da se nekterim ljudem zakon prepoveduje.
- B. Ali sili katoliška cerkev le eniga človeka, da naj se poda v stan, v katerim mu je zakon prepovedan? Ne vem, kako se more tukaj najti krivica? Postavim: Kralj da oznaniti ali klicati, da vsi tisti, kateri hočejo k njemu priti v službo, morajo celo svoje življenje pri njem ostati, in se ne smejo nikoli ženiti; — bi bila to krivica? Nikakor ne! Vsak naj premisli pogoje, po katerih zamore priti v službo, in vsakemu je na voljo, se podati v službo ali pa ne.
- V. Kaj taciga ne more noben človek obljubiti.
- B. Tak naj ne gre v duhovski stan.
- V. Če se tudi obljubi, pa se ne spoľnuje, ker ni mogoče.
- B. Kaj praviš, Vilko! Tako! Ti ne zaničuješ in ne preklinjaš le vse katoliške duhovšine, ktero take gerde pregrehe dolžiš, ti psuješ tudi sv. Pavla, sv. Janeza evangelista. Kaj nam ne pripoveduje zgodba, da sta oba deviško živela. Ne veš, kaj sv. Pavel sam od sebe govori?
- V. Ne spomnim se.
- B. Dajva brati iz sv. Pavla, kar se sem prilega. V svojim prvem listu do Korinčanov pogl. 7. pravi, da je dobro človeku v nezakonskim življenji biti, da naj se pa ženijo in možijo, da se nečisto življenje odverne. V 7. verstici pa piše: „Želim, da bi bili vi vsi, kakor jest;“ sv. Pavel je bil neoženjen; zato je pristavil: „Jest pa pravim neoženjenim in vdovam: dobro je, če tako ostanejo, kakor jest.“ Uni tedej, kateri terdijo, da se ne more čisto živeti, nimajo duha sv. Pavla; in ta apostelj pravi na koncu imenovanega poglavja: Menim pa, da tudi jest božjiga duha imam.“ Taki ljudje zaničujejo čast sv. Pavla, ki je neoženjen živel, psujejo čast vseh neoženjenih in vseh vdov, in odkritoserčno spoznam, da tak človek je pred mojimi očmi zveržek in spaka, kateri terdi, da se ne da zderžljivo živeti. Kakošno misel ima taki od nezaročenih ali od vdov? Kaj si moramo od taciga misliti, kateri terdi, da se ne da čisto živeti? De je sv. . . . Kaj bi si zamogli od mož misliti, kateri bi ne mogli eno leto zderžljivo živeti? In če je to mogoče, zakaj ne tudi dve, tri itd.? Tu se dajo porabiti besede, ktere je Jezus v ozir nezavezanih govoril: „Ne umejo vsi te besede, ampak le ti, kterim je dano.“ Mat. 19, 11. — Hočeš se pričati, da ni mogoče zderžljivo živeti?
- V. Bog obvaruj! rad bi vender le vedil, zakaj de se ne smejo ženiti katoliški duhovni?
- B. Zakaj se pa vojaki, dokler so vojaki, ne smejo ženiti?
- V. Ker kralji ali cesarji vedó, da soldat neoženjen je serčniši v vsim, in nar bolj pripravljen, svoje življenje dati za domovino. Hočejo, da soldat ne smé nobene skerbi imeti, ktere zakon naklada.
- B. In sv. Pavel pravi v listu do Korinčanov (7. 32): „Želim, da bi bili vi brez skerbi. Kdor nima žene, skerbi le, kar je Gospodoviga, kako bi Bogu dopadel, kdor pa ženo ima, skerbi za to, kar je od svetá, kako bi zeni dopadel, in je razdeljen.“ Ko bi sv. Pavel zdaj prišel na svet, komu bi hvalo dal, neoženjenim katoliškim duhovnam, ali pa našim oženjenim pridigarjem?
- V. Ha, ha! To naj naši pridigarji povedó; ne bom odgovora za nje dajal.
- B. Kako tedaj zamoremo katoliški cerkvi zameriti, da ne spejme nobeniga v duhovski stan, ako ne obljubi, da bo sebitno, čisto živel? De se zamore zderžljivo živeti, se vidi iz besed sv. Pavla. — Ker niso oženjeni katoliški duhovni, zato so tako serčni, da radi svoje življenje pri nalezljivih boleznih v nevarnost dadó, in med umirajočimi in mrljivimi se sprehajajo, da bi umirajo-

čim stregli. In če se pri kugi, koleri vsak, še prijatelj in sorojak, ogiblje hiše, v kateri kuga davi, se nje katoliški duhoven ne ogiblje. Tako se je pred nekimi leti godilo v Ameriki, ko je kolera divjala; le katoliški duhovni so serčno hodili v vse hiše, in ti veš kakor jest, tega niso storili protestantski misijonarji. Že večkrat sim slišal od tacih prečudnih del katoliških duhovnov. — Zakaj pa naši pastori tako ne delajo? Zato, ker gospa žena, Katerca k možu pastoru stopi in vpije nad njim: Ljubi mož, varuj svoje življenje, kaj bo, če umerješ, reva ostanem! In tako ostane domá skrit. Al pa otroci pastorjevi k svojimu očetu pastoru pritečejo, rekoči: Ate, domá bodite, da ne umerjete! In domá ostane. — Boš li zdaj katoliški cerkvi odpustil, da svojim duhovnam zakon prepové?

- V. Moram odpustiti, ko nobeniga ne sili, da naj bo duhoven. Pa jih je, kateri obljube ne spoľnujejo?
- B. Med nebeskimi angeli so bili tudi nekteri nezvesti, in med 12 aposteljni je bil Juda; zato pa ni nič reči zoper ostale zveste angele, nič zoper družih 11 aposteljnov skleniti. Če se duhoven pregreši zoper svoj stan, to njega zadene, le neumni, hudobni ljudje hudobo eniga na vse duhovne zvernejo. Dalje moraš vediti, da se veliko veliko laže zoper katolicane, kakor zoper njih nauke, tako zoper njih duhovne. In če bi se dansi katoliški duhoven pregrešil, bi bil na potu, po kterim so naši prvi prenarejavec Luter, Calvin in Cvingli hodili. I.ej, Vilko, protestanti bi mogli tedaj take duhovne v casti imeti, ne pa jih grajati: katoliška cerkev take duhovne gerdo gleda. — Dalje katoliški duhoven, če tudi nezderžljiv, ne prenareja sv. vere, temuč uči, kar je Jezus učil. Luter, Calvin, Cvingli so bili tudi katoliški duhovni, pa njih razuzdanost jih je tako dalječ zapeljala, da so se ženili, in drugo, ne Jezusovo vero učili.
- V. Prav imaš, mi bi mogli naše gospode reformatorje grajati.
- B. Imaš še kaj ugovarjati?
- V. Je še nekaj prav tehtniga. —

Nekotiko modrostovstva.

(Dalje.)

Ta resnica je tako gotova, da so jo narodi vseh časov in vseh krajev priznavali, kakor nam njihna zgodovina sprčuje. Tudi ajdovski modrijani so jo premisljevali in dokazovali, kar je vsakemu znano, ki je kedaj čital rimske in gerške klasike. Ciceron (*Laelus ad Pomponium Atticum*, IV. 13. de amicitia; Cato Major de senectute ad T. Pomponium Atticum c. 23; *Quæst. Tusc.* I. 1. 14). Ksenofon (*Memorab.* IV. 3. *Cyrop.* VIII. 7. 19) govorita o tej resnici.

Ko bi duša ne bila nevmerjoča, bi se uzora duše in pa nevmerjočnosti človek ne imel, zakaj človek si ne more nobene reči predstavljati, ktera mu ni ali neposrednje ali pa saj posrednje po nasledkih svoje delavnosti ali pa bivanja oglasila. Sicer govorijo nekteri o prirojenih uzorih, pa če človek vzroke vseverstnih uzorov premisljuje, se prepriča, da nima nijenega uzora, kterega bi ne bil po enem svojih pet počutkov posnel, ali se ga pa po neposlednjem dušnem gledanju zavedel. Človek si zna sicer krive predstave snovati, kakor so si n. p. Rimljanje s Sfinkao stvar mislili, ki je imela levove noge in trebuh, deklishe pa persa in glavo, pa vender je mogel človek posamezne dele krive svoje predstave po enem svojih počutkov si pridobiti.

Svet, ki je čisto in zgolj iz tvarine, in se vedno spreminja, človeku uzora duše in nevmerjočnosti posoditi ni mogel, ker sam nima nič dušnega in nevmerjočega. Če pa človek nima od sveta tega uzora, tedaj ga mora od lastne duše imeti, ker več stvari pred nebom ni. Duh člo-

veški premišluje svoje lastne djanja, in se zavoljo lastnosti svojih opravil sam za nevmerjočega spozna.

Ko bi človek nad vsem dvomil, bi vendar nad svojo lastno dušo dvomiti ne mogel, kajti tisti, ki ga ni, tudi dvomiti ne more. — Če pa je človek, tedaj mora tudi on, kakor vsaka druga stvar, svoj začetek imeti, kajti, ko bi ne bilo bitja, ki nima začetka, tedaj bi tudi druge stvari se ne bile mogle začeti, in ta začetek vsega, kar je, je Bog.

Nerazrešljivo bi bilo vprašanje: „kaj je bilo poprej, puta ali jajce?“ ako bi Boga ne bilo; strašna tema bi obdajala naš in vsih stvari začetek, cilj in konec, ako bi luč te resnice tako svetlo ne gorela. Slep bi mogel biti, ki bi ne videl neskončno modrega Stvarnika v tako modro vravnanem stvarjenji, in gluh, ki bi ne slišal, kako cela narava neprenehoma svojemu Stvarniku slavne pesme prepeva.

Če je pa Bog vse stvaril, in On vse ohrani in vlada, ali Ga nismo dolžni tedaj tudi častiti; če mi in celi svet na podlagi njegove volje (kajti narurne postavbe niso drugo, kakor izraz volje Božje) slonimo, nam ni li potrebno, Njemu se priporočati, da bi nam bil milostljiv? Gotovo! Kdo pa nas uči, kako Boga častimo, kakor vera? Kdo nam kaže pot v našo pravo domovino, če ne vera? Kako smo kos edino potrebno doseči, če ne poznamo pripomočkov, to je, če nimamo vere? — Vera je tedaj vsakemu neogibno potrebna, ker nijeden noče večno nesrečen biti. —

Tote dve resnici, dragi moj! globoko premišluj, ter si misli, da si na smertni postelji, potem pa piši, kaj je Tvoje serce pri tem premišljevanji občutilo.

Svojemu

prijatelju

V Jarenini 5. sušca 1863.

J. Š.

Kaj je konkordat? — Mlin na sapo. —

Bog mi pomagaj! reče Sanho, nisim li Vaše milosti dovolj nagovarjal, de pazite, kaj storite; de so to mlini na sapo, in de kdor tega ne ume, gotovo kaj taciga v glavi imeti mora.

Don Quixote 1. buk. 8. pogl. —

Dunajski cerkveni častnik je, ni dolgo tega, v spisu „Ein prophetisches Bild gewisser Journalisten“ neko staro resnico na dan poslal, ki se tako-le glasi: Je neko pleme ljudi, ki že zdavnaj na svetu po verhu plava, to je, neka trohljiva, prepirljiva derhal, ošabna, požrešna, napčna, prevzetna, nesramna, ktera brez vsiga prida zemljo tlačí. Pa ta žlota izvali zvižac in prepira brez števila in mere. Zavita v častito ime „čednosti“ se spreha s privihanimi obervimi in dolgimi bradami in skriva pod hinavsko imenitnostjo nar zaničljivše vedenje, ravno tako kot igravec (koncediant) na svojim tragičnim odru, kateri, če mu šemo izpred obraza in pa škerlatasti plajš vzameš, družiga prav nič ni, kot neko ubogo človeče, za sedem draham najeto, de se junaka dela. In taka derhal je, ki na ves svet zasramljivo namigljava, ki govori, ko bi otrobe vezala, in drugo derhal lahkovernih mladih šterkavcov okoli sebe nabira in ji čudo in čudo zastran čednosti kvasi. Nar hujši je pa še, de taka versta ljudi, ki je večí del brez vse veljave v svojim očitnim in v domačim življenji, in po tem takim tudi nar nepotrebniši stvar na svetu; vender pa vse druge opravlja, na kupe strupenih sulic vanje spuša in z nar bodljivšimi besedami svojiga bližnjiga ogleduje. Kdor se zná nar bolj prešerno dreti in nar nesramniši psovati, je — poglavitna oseba.“ Tako popisuje v drugi polovici družiga stoletja po Kristusu satirikal Lucijan sofiske in retorične derhali svojiga veka, in da bi prav za prav rekli, tudi podoba sedanjih vekačev in pisacév. Naj pa svoje terjenje razjasnemo.

Že dosti in dosti in bi rekli, že tudi preveč se je za-

stran avstrijskiga konkordata pisarilo in jezljalo. Psovali so ga nekteri njegovih naskakovavcov „meduzino glavo.“ — Kaj pa je „meduzina glava?“ si bo gotovo kak čitatelj „Zgodnje Danice“ mislil. Kratki odgovor mu bodi: „Nekdanji paganski pesniki in pisniki so kvasili, de je to bila s kačami opletena glava neke kraljeve hčere, ki ji je bilo ime „Meduza,“ odsekal pa jej jo je bil kraljevič Perzej in jo bojni maliknji Minervi v dar podal, ta pa je to glavo za gerb v svoj škit vzela. Imela je pa glava to strašno lastnost, de je vsakter, ki jo je le pogledal, pri tisti priči okamnil. In lej! tej podobi so nekteri, pa še tako imenovani katoličani, „konkordat“ ali pogodbo, ki jo je nar viksi duhovska in pa nar viksi deželaska oblast med seboj storila, primerjati se prederznili. — Lepi „respekt“ proti veliki straži! — Sicer so ti moderni vitezi ali prav za prav konkordatovi naskakovavci začasno omolknili, kakor je bila „Danica“ že lani v svojem 22. listu sporočila, ker je njihovo vedenje vsak bolj bistroumen in pa nepopačen katoličan po vrednosti sprejemal, in tudi njihovi Jurji s pušo, ker jim zaslužene bunke niso odšle, so peruti obesili, pa prav za prav — zaterl se ta merces vender še le ni. —

Kajti možiceljni tega plemena so lajnarjem enaki, ki zmiram po tistim redu svoje stare viže tako dolgo po mestnih ulicah krožijo, de se jih še sploh otročja derhal navečila, na to pa kot kukavica utihnejo, jo pobrišejo. — pa se čez leto spet vernejo in svoje staro in enoglasno „kuku! kuku!“ od kraja začnejo. Tako kukanje se je pred nekoliko dnemi slišalo v dunajskim mestnim zboru ali seji. V tistim zboru, od kteriga je neki ud preveč urniga jezika se prederzno bahal, de bo celimu cesarstvu v zgled in ponos. — Pa skušnja nas je prepričala, de je gospodu neizrečeno spodletela *). Bog nas vari obrekovanja, de ne bi bilo v omenjenim zboru bistroumnih, učenih, vse časti vrednih in skoz katoličanskih življev; pa gola resnica je tudi, de ravno tisti besedači, ki sanjajo, de ves svet na njih sofistične burke preži, niso družiga nič, kot zvesta — le begoča podoba sedanjiga turna dunajske stoljne cerkve sv. Stefana, — to je — brez glave. Napadel se je, kakor smo omenili, spet konkordat, pa, kar se more slavnemu zboru v posebno čast šteti, — brez vsiga ploskanja. Pa naj se reče, karkoli se hoče, mi smo več kot prepričani, de konkordatovi naskakovavci gotovo ne vejo, — kaj de je konkordat, — ter so tistimu greku enaki, ki je samo za tega voljo ime „pravičniga Aristida“ dal na čepino začerkati, da naj se iz domovine prežene, ker je Aristid namreč pravičen bil, ali pa tistim judam, ki so na vprašanje Pilatovo, „kaj de je Kristus hudiga storil?“ le še bolj vpili: „Križan naj bo!“ (Mat. 27. 23.) — Kaj pa je vender konkordat? — Čujte! mi bi rekli, de mlin na sapo. Veste pa potlej, kaj de je mlin na sapo? Mlin na sapo je tak mlin, ki se po sapi ravna, ki pa ravno s tem človeški rod z ljubo moko zalaga. Bila je pa gotovo bistroumna glava, ki je taki za človeške potrebe tako primerjen mlin iznajšla; nič manj pa mislimo, so bile tudi tiste glave bistroumne, ki so avstrijskim katoličanam primerjen konkordat, osnovale, in nadjamo se, de tega tudi nobeden pravičin katoličan ne dvomi.

Najdemo pa v 8. poglavji slovečih knjig, ki ime „Preumniga plemiča mankaškiga Don Quixota“ (Don-kožita) na čeli nosijo, černo na belim, de pa mlin na sapo ni le samo koristen, temuč de zna svojim protivnikom tudi zlo nevaren biti. Ta prigodba se pa tako-le veže: Don Quixote in pa njegov škitarnik Sanho Pansa zagledata trideset do štirideset mlinov na sapo. Vidši jih, Don Quixote reče svojimu škitarniku: Sreča se nam približuje, kot bi jo bila zaželela. Prijatelj Sanho! vidiš li tam-le trideset ali še več grozovitnih velikanov? te hočem napasti in jih ugonobiti in s pridobljenim plemam se bova počela bogatiti. ... Ktere

*) Poiché erano ragioni di Perpetua

velikane pa mislite Vi? vpraša Sanho. — „Tam-le une, odgovori njegov gospod, ki imajo tako dolge roke, da bi nekatere tudi dve miljii dosegle.“ — „Te reči nama, reče Sanho, niso velikasi, ampak mlini na sapo, in to kar Vi za roke štejete, to so veternice, ki jih veter obrača, da mliniski kamen gonijo.“ — „Velikasi so, zavpije Don Quixote, spodbode svojiga konja, ki se je Rosinante zval, ter dirja nad domenjene velikane. Med tem se vzdigne vetriček in obrača veternice. Ko Don Quixote to zapazi, zarenci: „In ko bi vi še več rok stegali, kot nekdanji velikan Briarej *), plačali mi jo boste!“ Na to na vso moč spodbode Rosinanta in v ves skok dirja prilomasti do perviga veter-niga mlina, ter z vso močjo v veternico svojo sulico zabode; ali zdajci sapa ravno tako tudi na vso moč veter-nico zasuje, da Quixotovo sulico v hipu kot slamico prelomi. Quixota pa in Rosinanta tako po polji zabrusi, da sta obeh osem stegnili. — Sanho, to vidši, naglo k svojimu gospodu priteče, in ga tako strašno zdelaniga najde, da kar uda ganiti ne premore, in kremzljivo reče: „Bog mi pomagaj! nisim li Vaše milosti dovelj nagovarjal, paziti, kaj de storite, ker to so mlini na sapo, in kdor tega ne ume, de gotovo kaj taci ga v glavi imeti mora.“ —

Prav tako malo pa, ko z nekdanjimi Cervanti, veter-nimi mlini, se sme poskušati tudi z djanskim velikanam, ki mu je „konkordat“ ime, kajti on ima čverste in junaške roke, ki se „resnica“ zovejo, zato pa tudi gorje Don Quixotam, ki ga pod geslam „nitimur in vetitum semper cupimusque negata“ napadajo in naskakujejo, zagrabil jih bo, in njihove strupene jezicne in začerkane sulice zmlinčiti, ter jih z njihovim konjem vred, ki se „napuh“ imenuje, tako zadegal in poteptal, da bodo zoper lastno voljo „mogočnost“ neke visoke previdnosti spoznati primorani!

Ogled po Slovenskem in dopisi.

Iz Ljubljane. Vv. čč. oo. defnitorji so po smerti ranjega gosp. o. Kalista Omejca 23. u. m. prečast. o Salezija Volčiča, bivšega velikega defnitorja, namestnika izvolili.

Iz Smlednika, 15. sušca. Letošnjo sredpostno nedeljo je zapisala naša fara v zlate bukve nepozabljivosti. Posebno slovesnost, ktera je ravno ta svet postni čas naj bolj primerna, smo obhajali to nedeljo. Bil je blagoslovljen ta dan nov križev pot, od ktere ga sim vam, dragi bravci zgodnje Danice, že v 18. listu lanskega leta omenil, da so nam ga naš obče ljubljani, za ozaljšanje Božje hiše skoz in skoz vneti visokočastiti gospod oče Anton Hafnar v kratkem oskerbeti obljubili. Oskerbeti so ga res, in z njim oveselili farmane mlade ino stare, kateri so tudi z obilnimi darovi pripomogli k ti napravi. Bog naj stoterno poverne njih trud! Za to sveto opravilo so bili povabljeni visokočastiti gosp. oče Rajmund iz Ljubljane in še drugi sosednji duhovni. Privrelo je skupaj mnogo ljudstva iz domače in tudi sosednjih duhovnij. Ob devetih dopoldan se je začela slovesnost. Naj popred je bil spreved, kateri se je razprostiral iz duhovske hiše proti cerkvi. Naprej je šla šolska mladina s svojo zastavo; za šolsko mladino so nesli za to odbrani fantje podobe sv. križeviga pota po dva in dva vsako podobo, in spreved je končalo sedem duhovnih gospodov. V cerkev pridši je bilo naj popred blagoslovljenje, kakor je navadno pri takem svetem opravilu. Po tem je bila pridiga, v kateri so nam visokočastiti gosp. oče Rajmund prav iskreno govorili, kako pridno naj križev pot molimo in kakošne dobrote zadobimo, ako ga prav obiskujemo. Bog daj da bi bili marsiktero terdovratno serce ginili in omečili! Po pridigi je bilo darovanje in potem slovesna sveta maša.

Lep kinč je s tem zadobila naša veličastna, z izverstnimi podobami že popred ozaljšana cerkev. Podobe novega križeviga pota z okviri vred so po šest čevljev in pol visoke, po tri čevlje in pol široke, na platno z oljnatimi barvami po Furihovem načrtu prav mično zmalane. Kdo pa je delal slike in okvire? Dobro zvedeni ljubljanski podobar, gosp. Leopold Gecelj, nam je preskerbel slike ali malarijo s Češkega; okvire pa je sam prav lično izrezal in pozlatil. Pokazal se je pri tem delu umetnega izrezovavca in ne prenapetega cenivca; za kar tudi posebno hvalo zasluži, in je vsem priporočen, kateri kaj takega potrebujejo. Z Bogom!

M. K. Selški.

Iz Železnikov. Tudi naša fara je praznovala dan ss. Cirila in Metoda zjutraj ob 9. uri s sv. mašo z blagoslovoma, popoldan ob 5. uri pa enako z večernicami. S tema sv. opraviloma smo poslali v duhovni zvezi z raznimi slovanskimi narodi slavna narodna apostola; — udje bratovščine imenovanih svetnikov, katerih naša okolica precej šteje, zamogli so zadostiti vzajemno sprejeti nalogi: biti namreč ta dan ali v osmini v namen bratovščine pri sv. maši. Pri ti priliki pa smo tudi prosili Boga, naj bi hudi šibi boleznin in merjenja, s katerima nas je poslednji čas precej občutljivo tepel, milostno od nas odvernili. — Mehka zima je sploh v naših krajih letos dovolj hudih nasledkov porodila. Marsikteri se je je sicer veselil, ne pomišljajoč pa, da vsaki čas zahteva svoje cvetke, in pozabivši slovenske prislovice, ki pravi: „mehka zima — dost' bolnikov, dost' merličev in dost' pogoriš.“ — Res se od vsih tih nesreč mnogo mnogo čuje. — Naj bi nam dobri Bog kaj kmali dal doživeti zopet bolj veselih časov! — Zdravo!

Rodoljub Podratitovski.

V Celji, kakor pravi prijateljsk list, se bo po naročilu mil. kneza škofa Jakopa Maksimilijana od 5. do 12. mal. serpana pri sv. Jožefu obhajala slovesna tisočletnica slovenskih apostolnov ss. Cirila in Metoda. — Po beli nedelji, od 13. do 17. mal. travna bodo pri sv. Jožefu ob Celji duhovne vaje ali eksercicije za dekleta. Lepa prilžnost za dobro velikonočno spoved! Tudi v Ljubljani je dosti taci, ki bi jih bile potrebne, pa ne manj taci, ki bi jih bili potrebni.

— V ravno ti cerkvi se je 9. u. m. god ss. Cirila in Metoda prav slovesno obhajal. Ob 10. je bila pridiga in potlej so imeli celjski prečastitljivi gospod opat Matija Vodšek peto sv. mašo z leviti. Prav dosti ljudstva je bilo prišlo na gorico, akoravno je snežilo in dežilo, da je bilo kaj.

Iz slov. Goric na Štajerskem. Bogoljubljen domo-rodec iz mariborske okolice je prav sveto misel razodel zavoljo ljudskih misijonov med našimi Slovenci lavantinske škofije, ki so nam res potrebni kot slepcu pogled. Ko pa potrebo ljudskih misijonov med Slovinci terdim, ne mislim s tem reči, da bi bili Slovenci zanemarjeni v tem, kar duhovno življenje tiče; ne. Bog ne daj tega misliti! temveč moram odkritoserčno reči, da so Slovenci v duhovnem obziru izobraženeji memo drugih južnih Slovanov, kar nam dovoljno priča veliko število pobožnih in molitvenih knjig in njih obilno branje, lepo in miloglasno petje pri Božji službi, mnogotere bratovščine, skoro povsod lepo okinčane cerkve, pa tudi krotko in pohlevno njih obnašanje.

Se vé, da za ta veliki dar je slovensko ljudstvo narveči hvalo dolžno Božji previdnosti, ktera ni dopustila, da bi se kaka verska zmota vanj vgnjezdila, in pa gorljivosti svojih duhovnih pastirjev, kateri gotovo ne milujejo nobenega truda za vapeševanje Božje slave in zveličanje sebi izročnih ovčic. Med tem pa, ko lepe lastnosti Slovencev čislam, nikogar nisem mislil žaliti, tudi ne terditi, da so Slovenci brez vsacega pogrška, ker vemo, da se ljuljka in kokolj tudi med zbrano pšenico najde. Tega tudi med Slovenci ne manjka, kar iz pastirskih listov nepozabljivega kneza škofa Antona Martina in družih slovenskih višjih pastirjev lahko moremo posneti.

*) Velikanu Briareju se pravljica prilastuje 300 rok.

In ravno zato, ker je veraki značaj pri Slovencih čist in nepokvarjen, mogel bi ljudski misijon svojo nalogo z nar boljšim vseh pšenico zverševati, in tisto ljuljko, koja se je semtertje med pšenico zamešala, izpipati in izkoreniniti. „Ko bi mogel napraviti v svoji fari kitajski zid,“ mi je rekel pred 2 letoma neki duhoven gospod po dokončanem misijonu, „bi nekoliko časa pastirsko službo brez vsake težave opravljal.“ — Gotovo ne bi bilo potrebno kitajskega zidu med farno in farno, ako bi vsako, ali saj večje in močnejše fare zadela sreča, da bi imela ljudski misijon.

Ali bi pa res bila nemogoča reč vse fare, ali saj večje z misijonom osrečiti? Gosp. dopisnik iz mariborske okolice je v 7. listu „Zg. Danice“ nasvetoval, da bi se č. oo. frančiškani in kapucini poklicali v ta namen. Po mojih mislih gosp. dopisnikov nasvet ni prazen, in bi se tudi ne smel prezreti. Slovenija ima v svojem krilu sedem frančiškanskih in šest kapucinskih samostanov; v kterih blage in za Božjo slavo vnete duše prebivajo; tega sem se tolikokrat prepričal, kolikokrat sem imel priložnost, s kterim udom teh redov govoriti. Toda rečene častite očete v ljudski misijon poklicati je bil že nekdanj moj namen, in sem ga mislil rajnemu knezu škofu Antonu Martinu razodeti. Ker pa jih je Bog poprej k sebi poklical, kot sem jaz mogel do nepozabljivega njihovega obličja priti, sem si pridržal to reč o svojem času očitno razodeti.

Večkrat v svojem življenji ko dijak in pa tudi zdaj ko duhoven sem imel srečo, kapucina in frančiškana pridigačoega slišati. Njihove besede so mi vselej globoko v serce segale, posebno pa se večkrat domišljam pridig, ktere sem slišal ko petošole v Varaždinu iz ust rajnega frančiškana o. Rafaela o dolžnostih otrok do staršev, in čast. o. Fidela kapucina o vesoljni sodbi. Ali očitno smem reči: da mi noben pridigar še ni tako na serce govoril, kakor častiti o. Avgustin Velec lani mali Šmaren v minoriski cerkvi v Ptui. Zgodilo se je, da sem imel ravno tisti dan nekaj v Ptui opraviti, in sem šel svojo pot mimo cerkve č. oo. minoritov. Neprevidoma zaslišim krepek glas pridigarjev precej na tergu, ljudje ga marljivo poslušajo, nektare pa vidim, da se jokajo. K pobožni množici se pridružim tudi jaz, in zapazim na leci mladega oznanovavca Božje besede. Ko ga malo pogledam, vidim, da je duhovnik kapucinskega reda, in nekdo mi je rekel, da je Slovenec, rojen pri sv. Urbanu, in da je ud reškega samostana v horvaškem Primorju. Kot olje mu je tekla mila slovenščina iz ust; črna brada in prosta obleka sv. Frančiška ste me tako mikale, da sem prelepi njegov govor do konca poslušal, čeravno sem takrat imel važnega opravila na Ptui, in da si tudi sem še tisti dan mogel domú verniti se. — Govoril je o sv. čistosti, — no povém, da nisem že dolgo časa slišal govornika s takim navdušenjem govoriti, ko č. o. Avgustina, kar sem domú pridši tudi svojim precej dopovedoval. — Ko sem njegove besede slišal, precej mi pride na pamet: ta pater bi bil nar boljši za misijonarja. Mislim sem ga za poldne tudi obiskati, ker zdelo se mi je, da sva ob enem času v Varaždinu v gimnazijalne šole hodila, in sem mu mislil svojo misel razodeti; ali ni mi bilo mogoče s to blago dušo se sniti, ker je s klosterskim prednikom precej za kosilom odišel do nekega svojega prijatla v Dornovo. Mislim pa, da bi za Božjo čast ves vneta sin sv. Frančiška, in pa tudi da bi z njim vred več drugih, ki jih imamo v krilu naše matere Slovenije, gotovo prevzelo butaro ljudskih misijonov, ako bi jih višji poglavarstvo na to poklicalo.

Upam, da mi ne bo zameril ljubi moj bratec v Jezusu, ker njegovo lepo lastnost tukej očitno hvalim; — saj naš Zveličar sam pravi, da naj se luč ne pokriva, ampak na svetilnik postavi; tistim pa, kterih je ta važna reč, priporočam, naj bi mojega čeravno ponižnega nasveta ne zaverгли, ampak za čast Božjo in v prid duš slov. ljudstva pospeševali. Dixi et salvavi animam meam. J. H.

Od Slovenskih goric se nam piše zraven družega:
Vaša Danica je polna z obhajili tisočletnice ss. Cirila in Metoda; tudi pri nas smo jo obhajali, ker se je v nedeljo popred vernim razložilo življenje sv. bratov in apostolov. Drugi dan je bilo prav veliko ljudstva v cerkvi. Osnovale se je tudi pri nas društvo ss. Cirila in Metoda v ta namen, da društveniki se skupno na dobre slovenske bukve naročajo in jih berejo. Obširno in prav slovesno obhajanje tisočletnice bomo imeli poleti v juliju, kakor nam ravno v nar novejši cerkveni odloki milostljivi knez in škof naročajo. Te naredbe si mi kaj veselimo.

Kaj v bližnji Jarenini delajo, ne vém; ali staro kapelo kaj popravljajo ni glas? —

Od Tersta. (Dostavek). Ljuba Danica! Ti si sicer v svojim undanjim listu št. 8. razglasila, da je poprejšnja kaplanija Sežanska na Krasu, ki je bila odvisna od Povirske fare, v neodvisno farno povzdignjena, in da bil je zadnji nedeljo mesca prosinca, to je, na dan spreobrnjenja sv. Pavla ap. (ne pa zadnji nedeljo preteklega mesca) za fajmoštra vmesten (instaliran) poprejšnji kaplan, častiti gosp. Jožef Koman, ktero vmestenje so naš prečastiti milostljivi škof osebno opravljati blagovolili. — Utegnil bi kdo misliti, da to vmestovanje je bilo samo v tem, da so oni, kakor je drugej navadno, po dotičnim dekanu imenovaniga gospoda fajmoštra ljudstvu v lepo ozališani cerkvi skazali in v slovenskim nagovoru dolžnost faranov do noviga fajmoštra, in dolžnost fajmoštra do zročenih ovčic razkladali. Ali bilo je še kaj več, kar se je pri nas na deželi do zdaj, kakor si tudi že ostarani duhovni pastirji spominjajo, še le drugikrat zgodilo, in zato je bilo to za neduhovne vsa nova stvar, koja je zavolj novote, in še več zavolj nje tehtnosti, toliko bolj globoko segala v serca vsim pričujočim. Prečastiti milostljivi škof niso samo skazali ljudstvu imenovaniga noviga fajmoštra, in ginljivo razkladali nasprotnih dolžnost v resnično prijetnim, čistim in gladko tekočim slovenskim jeziku, temveč so ga tudi, dasiravno je deževalo, osebno med gromom možnarjev iz farovža v cerkev spremili; in precej k velikemu oltarju pridši se na pripravljeni stol v sredi oltarja vsedejo, pred nje poklekne novi fajmošter, in ga cerkveno vmestovati (canonisch instaliren) pričnejo. Na to cerkveno opravilo posebno želim zdaj misli blagorodnih čitateljev zavrniti. Viditi že prečastitiga milostljivega škofa v cerkvenim oblačilu in škofovi kapi proti ljudstvu obrnjene sedeti, noviga fajmoštra pa pred njimi v talarji klečati, je radovednost vsih nazočih obudilo. Slišati na vprašanje škofovo: Kje je založno pismo? kako se glasi? (Dotations-Urkunde) in dalje: Kje je predstavno pismo? kako se glasi (Praesentations-Urkunde)? obojno brati v slovenskim jeziku, kar se poprej tukej nikoli ni slišalo, je po natlačeni cerkvi vse v hipu potihnilo. Slišati na dalje med drugim noviga fajmoštra sv. vero glasno moliti, in poterovati še druge resnice sv. vere s prisego na mašne bukve, ktere ne samo on veruje, timveč tudi svojim ovčicam vedno goreče oznanovati hoče, slišati to sicer v latinskem jeziku, rečem, je nazočim tudi neduhovnim, ki so razumeli, in zdaj pervikrat tako prisego slišali, že vidno serca mehčalo. Viditi pa še na dalje, kako so preljubljeni veliki pastir z milosernimi besedami noviga fajmoštra oblačili, mu koretelj, štolo in kvadrat dajali, mu zročevali ključe cerkvene, ključe odvezovati v sakramentu sv. pokore, in ključ tabernakeljna do naj svetjšiga sakramenta, in zadnjič kako so ga tudi poljubili, ginjeni mu privoščili, da bi s svojimi ovčicami večno življenje dosegel, v tem trenutku ni bilo le vse tiho, timveč prešinili so pobožni čutljeji vsaciga na to pazljiviga, in potočila se je po licah marsikaka solzica, ki bila je zadržana do zdaj v očeh. — Taka slovesnost se je poprej v naši škofiji na deželi le enkrat obhajala, in sicer pred kakimi devetimi leti v cerkvi sv. Mihaela arhangela v Lokvi na Krasu, kadar so ravno ta milostljivi škof tam sakrament sv. birme delili, ter se-

danjiga korarja ljubljanske stoljne cerkve, prečastitiga gospoda Jožefa Pavaler-ja, bivšega fajmoštra na Gročani za Dolinskiga dekana cerkveno vmetili, le ališati ni bilo tistikrat slovenske besedice v cerkvi. Zavolj te slovesnosti posebno bili so Sežanci veseli vsi, gospodje in kmeti, gospé in priproste kmetice tako, da le en glas se je slišal: „Bog živi našiga prečastitiga škofa,“ in da iz serčne hvaležnosti so se Njim napitnice odmevale pri obedu po prostorni sobi. Ne motim se, ako rečem, da to dvojno vmetenje perviga fajmoštra v Sežani ne bo brez duhovniga sadu; zakaj ališati je bilo od več strani: „O kaj taciga nisim še nikoli vidil! to je bilo kaj lepo! velike dolžnosti imajo fajmoštri! podložni bi jih mogli vendar bolj vbogati!“ In brez dvoma si bo prizadevala marsiktera pobožna duša poboljšati svojiga malopridniga bližnjiga s tem, da ga bo spominjala na cerkvene obrede, ki jih je vidila ta dan, in na serca prebodbive besede, ki jih je slišala iz ust svojiga premiliga velikiga pastirja; in ostal bo ta dan vedno vedno v spominu Sežancev, ki bodo čez več let še otrokom in vnukom veseli pripovedovali, kako osrečeni bili so enkrat od svojiga velikiga dušniga pastirja, in bodo za Njega molili. —

Iz Starade. St. Pustno nedeljo t. l., to je 15. svečana, smo imeli slovesni blagoslov sv. križevega pota v Staradi. Starada je bomo slovo teržaške škofije v jelšanski dekani; prebivalci so siromašni in k temu so bili še pred malo leti pogoreli. Vender, akoravno ubožni, so zmiraj pripravljeni za svojo cerkev poskerbeti, ktero radi obiskujejo in se v nji pobožno obnašajo. O kako so bili žalostni, ker tri mescé niso imeli duhovnika; kako veseli pak, kadar so prve dni vinotoka čast. gosp. Fr. Kozoglov prišli za duhovnika v Starado. Omenjeni gospod so koj želeli sv. križev pot imeti (tudi preč. teržaško-koparsko škofijstvo želi, da bi se ta pobožnost vedno bolj razširjala), in so ga tudi oskerbeli. Častiti o. Vilhelm, pridigar na Tersatu, so nam pa prijaznost in dobroto skazali ter nam ga blagoslovili in pridigali. Vv. čč. gg. fajmoštri iz Hrušice in Mun, pa tudi gg. učitelji in kaplan iz Noviga grada (rectus Podgrada) so se vse slovesnosti vdeležili. Dragi bravci „Zgod. Danice!“ res ni kaj mičnega to brati, kar smo že večkrat brali, boste rekli; ali to vam omenim, da bi še kako drugo občino, ki več premore kakor Starada, k enakemu činu spodbodel.

Po prizadevanji gosp. kaplana P. Svetlina so si v Staradi tudi lep nov svečnik (luster) kupili in žagrad zidali, letos tudi lepe nove mašne bukve oskerbeli; zato so pa tudi goreči pridigar pri omenjeni slovesnosti prebivalce tolažili in jim serčnost delali, da naj v Boga zaupajo in vedno pobožni ostanejo, da jih Bog, od ktereга vse dobro izhaja, v njihovem siromaštvu ne bo zapustil, in jim bo to obilno poplačal, kar za hišo Božje storijo.

Razgled po keršianskim svetu.

Rimsko. Med drugimi so kardinali izvoljeni: Mlgsp. Trevisanato, benečanski patriarh; Mlgsp. de Luka, papežev poročnik na Dunaji; Mlgsp. Guidi, dominikan in od 1857 do 1862 profesor bogoslovski na dunajskem vseučilišu. Prihodnji poročnik na Dunaji je izvoljen mlgsp. Falcinelli Antonucci. — Rusovski poslanec v Rimu, baron Sacken, ni mogel sv. Očeta napraviti, da bi bili razpisali okrožnico do poljskega duhovstva, da naj se upora ne vdeležuje, ker sv. Oče ne spoznajo opravičeno in okolišinam primerno, se v poljske zadeve vtikati.

V „Città di Castello“ v Umbrii se je pretečeni predpust posebna božja sodba razodela. „Italianissimi“ (laški prenapeteži) so na očitnem tergu v več razdelkih, enem mem družega bolj bogokletnem, oponašali, kako papež prelata zaslišuje. Ko po dokončanih šemarijah in odloženih šemah brezbožnik, ki se je papeža delal, domù gré, ga mertud zadene, še prejden je čez domači prag stopil. Zgrudi

se in le še samo besede je zamogel stokati: „Berž duhovna!“ In duhoven, ki je tam blizo mem šel, urno k njemu teče; toda zanikarnej je bil že merlič.

V Carigradu se je 27. pros. god sv. Janeza Zlatousta v cerkvi ravno tega imena na Peri z veliko slovesnostjo obhajal. Apostoljski namestnik Brunoni je imel pontifikalno veliko mašo in večernice med asistencijo latinskega duhovstva. Novospreobrnjena greška škofa Meletij in Benjamin, po svojem obredu oblečena in obdana z gerškimi duhovni in djakoni, sta asistirala. Tudi Arbagiški, deželški viksi novozedinjene bolgarske cerkve, in bolgarski duhovni in kleriki v oblekah svojega obreda so vpričevali. V hvalnem govoru do sv. Janeza Zlatousta je škof Benjamin skazoval korist zedinjenja z Rimom, ker je pokazal, da nar lepši doba orientalske cerkve je bila takrat, ko so sloveli svetniki Gregorij Nazijančan, Atanazij, Ciril i. d., ki so bili le en ovčnjak z rimskim papežem. V prenapolnjeni cerkvi so ga poslušali poslušavci vsih narodovnost z nar večji zvestobo.

Poljsko. V francoski dnevnik „France“ pišejo iz Rima, da rimski Stol na to tiši, naj Rusija dovoli Polonii samostalni vstav ter odverne od nje vse zoper katoličane namerjene terde naredbe, in naj odpravi vse zaderžke, ki duhovno obćenje poljskih katoličanov s sv. Očetom prekrivajo. — To je zares „srednja pot“ in diplomaciji zvezda, k čemu naj bi ubogi Polonii pomagala. Toda diplomacija je čudna „madama“, ki se sicer po vsih zerkalih ozira, pa le bolj zato, da bi sama sebe vidila in v njih našla; ona pozná gladi in boža naj rajši osebe „jestko“, tujki ste ji „titka“ in „onka.“ Torej ne pričakuj od nje preveč, Polonka! Utegnilo bi pa tudi za samopridno jestko koristno biti, ako bi se „pacificirala Polonka“, kajti neki dunajsk list budi k čujočnosti zoper nekako „Universal-Demokraten-Allianz“, ki neki na vse strani sega s svojimi silo gibčnimi tipavnicami. Ta pošast pa je toliko nevarniši, kolikor več kje nezadovoljnega živeza najde.

V deržavi Minezota v severni Ameriki so, ne vém kakošni ljudje ali neljudje, ustanovili novo izrobkano mesto, ki so ga tudi „novi Ulm“ imenovali. Postavili so pa priltjkovski velikani pogoj, de se v tem novem mestu nikoli ne sme nobena cerkev zidati, in prvi naselniki so žugali vsacega pridigarja obesiti ali pa vtopiti. Ob nedeljah so pijančevali in plesali kakor krave. Se lansko leto so bili očitno na cesti sežgali neko britko martro. Neprevidoma pa so Indijani mesto napadli in do čistega oropali. Le samo plesiše — čuda golemoga!! — je bilo celo in nepoškodvano pušeno. Toda — plesiše se je spremenilo v nekako svetiše ali cerkev, ker v njem se zdaj obhaja služba Božja za polk prostovoljcev, — tukaj, kjer so malo poprej še Krizanega zasramovali. „Dominus irridebit eos, et Altissimus subsannabit eos.“

Anamski cesar v zadnji Indii je zapovedal l. 1861 kristijane njih premoženja oropati, na licih jim dve čerki vžgati in jih po vsi deželi razgnati. Ena čerka kaže njih vero, druga pa okrožje, iz ktereга so. Ko so to neusmiljenost nad njimi doveršili, so jih v železje po več skup sklenili in v razne okrajine gnali. Na prehudem popotvanji so serčno kljubovali vsim mukam in zapeljivostim k odpadu, in veliko jih je umerlo v silnem terpljenji, trudu žeji in lakoti. Le samo v mestu Nandingu jih je izmed 300 za lakoto umerlo 240. Lansko leto mesca majnika *) je cesar naravnost zapovedal vse kristijane zatreti. Nekaj so jih ob glavo devali, nekaj v velikih množicah sežigali, žive pokopavali, ali po dva ali pet skupaj zvezanih v vodo vergli, prebodli, obesili. Duhovni, misjonarji in tudi en škof so z verniki vred marterstvo terpeli. V dveh apostoljskih namestnijah je bilo šestnajst tavžent kristjanov pomorjenih, dvajset tavžent pa

*) Naj bi se v Šmarnicah mesca majnika pri molitvah ne pozabilo ubozih kristjanov pod neverskimi poglavarji.

v sužnost prodanih. — Tukaj tukaj naj bi si kersanske vlade iskale zaslug za tako strašno terpinčeno človeštvo in slavnih vencov; verniki mirnih krajev pa se učili stanovitnosti in poterpežljivosti v malih težavah, ki jih zadevajo, ne pa zoper Boga in svet kričati in vpiti, kakor slepi neverniki, ki ne vedo, da Bog tudi britkosti tistim v dobro obrača, ki Njega ljubijo. —

Na otoku Cejlonu so neverniki budisti celo nekako družbo napravili v pokončanje kersanstva. Take družbe v pokončanje kersanstva so pa pri nas neverski in razuzdani dnevniki s svojimi prijatli.

Lešniki, jabelka in lesnika.

V Jeruzalemu so obhajali 5., 6. in 7. svečana slovesnost 23 japonskih mučencev. O. Vaclav Kichl, Tirolec, je vsak dan besedil v arabskem jeziku. — G. dr. Jož. Chmelček, brat uniga, ki se je ravnokar čez morje prepeljal v Ameriko, pripoveduje v „Hlasu“ od nekiga djakona Edmunda Priata, s katerim se je bil v Dijonu na Francoskem soznal, in pravi, da je bil tako slabega zdravja, da si ga škof ni upal mašnika posvetiti. Bil je pa v resnici svet — 22—23 letni mladenec; vsak dan mu je pri sv. maši stregel in vsak dan je bil pri sv. obhajilu. V svoji boleznici se je bil obljubil sveti Franciški Santalski, ki je bila iz bourbillieskega grada blizu Dijona, ako mu ona od dobrotnega Boga sprosi zdravje in pa de ga škof mašnika posveti, de hoče iti za misijonarja v daljne kraje. Pravil je tudi, koliki zadržki se mu v tej reči delajo od zlahte in zuancev. Rekel pa je g. pisavec, to dogodbo pripovedovaje: „Zdi se mi, da poklic, katerega kdo ima, se mora spolniti, naj se mu tudi kar koli na pot stavi.“ Sklep tega je ta-le: „Št. 117 lista „Des villes et campagnes“ (13. vel. serp. 1862) našteva imena mnogih francoskih duhovnov, ki so se za misijonarje podali na Kitajsko, in med njimi sim bral tudi ime: Edmund Patriat, iz škofije dijonske;“ piše g. Ch. — Sv. Oče so z nekterimi ameriškimi republikami dogovore ali „konkordate“ sklenili; to je dosti jasno spricevanje, da „konkordati“, kakor katoličanstvo, se strinjajo tudi z nar bolj svobodoljubnimi vladami, — naj celjustijo k temu marsikteri avstrijski goslarji, kar jim je drago! — V Dublin-u se je vernila v katoliško Cerkev markiza Londonderry, žena lorda ravno tega imena. — Laški tolovaji so zdigujejo zoper svete reči kakor nekdanj Lucifer zoper Boga. V Pizi so britke martre in svete podobe gerdo skrunili, v Modeni po ostudnih šemah papeža in škofo za-ramovali. Pošteni mestnjani, ki tega pohujšanja niso mogli ubraniti, so pa precej nato 4000 lir za sv. Očeta med seboj zložili. — V Rimu je 28. sveč. med drugimi posvečevanci iz vsih strani sveta tudi siv starček nekdanji anglikanski arhidijakon Woddbhab prejel subdijakonstvo. Odpovedal se je anglikanski duhovni, ki mu je več tisoč sterlingov dajala, ter je sprejel katoliško haljico v angleškem vatavu. — Vseučiliše v Neapelju, ki stane 700,000 lir na leto in 66 ustanovljenih učencikov plačuje, ima 2 (reci „dva“) vpisana učenca, ki jih je sicer imela po 9—10,000; na vsih 19 vseučiliših je 23 bogoslovcev, — na 14 čisto nobenega ni. To je sardinska „kultura“ — V Kopenhagen-u, ki ima 140,000 protestantov in le 2000 katoličanov, se je protestanstvo v toliko nemarnost pogreznulo, de več katoličanov k obhajilu hodi kot protestantov k svoji večerji. — V Neuötting-i je bil 23. svečana v katoliško Cerkev sprejet protestantski bukvovéz J. Kuntzmann. — Benediktinar Dom Pitra, ki ima v kratkem kardinal biti, je ponizen mož. Francoski pisavec Veuillot piše, da mu je Dom Pitra stregel, ko je une dni bil pri kosilu v benediktinskem samostanu Solesmes-u (na Francoskem) in mu krožčike menjal, ko je pa neprevidoma kozarec ubil, je na kolenih vso omizno družbo za zamero prosil. — Monakovska vikši škofija je od grudna do konca svečana dala 9,000 gld. milošnje za

sv. Očeta. — Kako naše napihnjeno stoletje v konjederski modrosti napredva, kaže velika vojvodinja Hasija, v kateri je bilo od l. 1859—1861 izmed 900,000 duš 378 samomorov. To je sad tako obširnega odpada od Boga pri vladah in podložnih. — V Ahen-u je bil 4. kim. lanskega leta v novo župan izvoljen g. Contzen, mož prav po volji Božji; ministertvo pa v petih mescih ni našlo časa, da bi ga bilo v tej službi poterdilo. — Vsi slovanski cerkveni listi so napolnjeni s slavnostmi ss. Cirila in Metoda. Bog daj Slovanom na njuno prošnjo, ker je v njih dušni in telesni prid, zlasti pa povernitev vsih nesrečnih razkolnikov v katoliško Cerkev!

Izmed poslednjih sej v deželnem zboru so bile nekatere posebno tehtne. 30. u. m. je bil sprejet predlog, da naj se poslanci v državnem zboru poženejo za prenaradbo postave o vojaških nabirah, ter naj se vojaška služba zniža od 8 na 6 let in 2 leti brambovstva, da naj (zraven doseđanjih oprostovanj) podedavci (erbi) posestev, ki imajo saj 5 oseb prerediti, bodo vojaščine prosti itd., da naj se odkupnina ustanovi na 600 gld. Gg. poslanca dr. Toman in dr. Bleiweis sta se v domači besedi prav moško poganjala za pravično reč. Poslednji se je zlasti prizadeval, da naj zraven pravniskih, modroslovskih, višjih gimnazijaleih in drugih šol učenci bodo prosti vojašine tudi višji realci, pa učenci, kmetijskih in poljedelskih šol, kakoršna je n. p. na Poljanah v Ljubljani; pa za poljedelske pri vsih čeverstih razlogih ni mogel zmochi, drugo mu je obveljalo. — V eni poprejšnjih sej je bilo zaprašano, zakaj da na ljubljanski in kranjski gimnaziji slovensine ne uči nobeden v slovensini poterjen učenik, ko je vender še pod poprejšnjo sistemo imela slovensina poterjenega učenika? Med 18 podpisanimi so tudi mil. knez in škof. Silo zanimivo 33. sejo, v kateri so se mil. knez in škof, dek. Toman, dr. Toman in dr. Bleiweis moško poganjali za volilno pravico duhovnih pomočnikov in tudi zmogli, bomo v prihodnjem listu nekoliko obširniši obravnali.

Pretečeno saboto, kakor se za gotovo sliši, je v Idrii umerl ondodni v. č. g. dekan Matija Šmid. R. I. P.!

Ko smo undan oglasili smert častite gospé Blaznikove, naj povemo tudi, da pretečeno saboto je bil spremljen na pokopališe pa 30letni sin g. Jožef Blaznik, skerbni in marljivi opravnik v tiskarnici svojega očeta, blagorodnega g. Jož. Blaznika, tiskarja. Umerl je za pljučno boleznijo, za katero je delj časa bolehal. Bog mu daj večni mir!

Drobtine.

Puščava sv. Antona na Kopanju.

Dalje od grajščine boštajnske se razprostirajo med hribi precej lepe in prijetne planine, ki se pa večkrat vse okopljejo, kjer če le nekoliko dežuje, že priteče s hribov mnogo vode, ki se potem po ravnini razširja, na planini so pa njive in travniki. Se vé da, kadar voda travnike in polje zalije ni prav dobro; kjer včas se voda na 1 do 6 čevljev visoko narase. Sreča pa, da se voda kmalo razgubi. Steče se namreč v votline, kakoršnih je več kot dosti v tej okolici. Na imenovani planini kviško moli hribček, in moj namen je, ga nekoliko bolj natanko pregledati. Ob hribu so vasi mala in velika Račna, na hribu pa je prelepa cerkvice Matere Božje in stanovanje duhovnega pastirja. Sedanjí duhovni pastir so dobro znani gospod Anton Namre. Duhovnijo imenujejo Kopanj. Od kod da se ime Kopanj izpeljuje, so ljudje raznih misel; naj omenim le nekatere: Pravljičica se glasi, da so nekdanj, ko je po Hervaskem kuga zelo razsajala, ljudje na imenovani Kopanj na božjo pot prišli, gotovo le zato, da bi Bog po prošnji Marije Device, ki se „Zdravje bolnikov“ imenuje, kugo iz dežele pregnal. Nekoliko teh popotnikov je po tem na hribcu zavoljo kuge umerlo, pokopali so pa mrtve vse skupaj, postal je kup,

in od tod pravijo, so celi hrib Kupanj imenovali. Ali ko bi bila korenina kup, od kod potem Kopanj? Drugi menijo, ime izhaja od kopati, kjer hrib je zelo peščen in mnogo so po pesku kopali. Tudi to je mogoče, ali bolj varno (naj berže za neseljivo; Vr.) je to-le: Kakor sim poprej omenil, večkrat okolico voda zalije, in hrib se potem tako rekoč koplje v vodi, ki včasih travnike in polje popolnoma pokrije in le hrib iz vode moli; korenina je torej „kopati“. To spričujejo tudi imena bližnjih vasi, namreč mala in velika Račna; race se gotovo le tam redé, kjer je mnogo vode.

Čemu pa ima to popisovanje napis „Puščava sv. Antona“? bo kdo vprašal. Kmalu razjasnim, kaj je to. Ko sim od velike Račne po hribu proti Kopanju korakal, sim zagledal ob stezi mnoge križe; precej se mi je čudno vidilo, kaj neki to pomeni; ali še bolj sim se čudil ko pridem do križa, na katerem je pod podobo križanega Jezusa lesena roka, ki v neko votlino kaže. Nekoliko časa tu stojim in mislim, kaj bi to bilo? Radoveden se podam, kamor roka kaže, in kmali pridem v neko votlino. Vanjo stopivši — kaj zagledam? — Križ pa dve podobi je vse, kar sim vidil; in to votlino vse sploh „puščavo“ imenujejo. „Gotovo se je v tem kraju že mnogo molilo“; to sim precej sklenil, vidši pred podobo sv. Antona zelo olikano stopnjico. Olikana pa je, ker ljudje mnogo kleče na nji. Res, kaj pripraven je ta kraj za molitev; nikdar človek ložej ne moli, kakor kadar je sam; saj že sv. pismo pravi: „Kadar hočeš moliti, pojdi v hram, in tvoj Oče, ki v samoto vidi, te bo uslišal.“ Puščava je dovolj v samoti in lepo na tihem kraju; lahko trudni človek tukaj pred križanim Jezusom svoje misli razodene, in tako dvojno delo ob enem opravi, namreč: telesno, de počije, duša pa se okrepi. Naj ob kratkem razložim, kako je v puščavi sv. Antona.

Pred votlino je križ, na križu roka, ki v votlino kaže in memo gredoče precej na kaj osebnega opomni. Nekoliko dalje od križa raste smereka; v votlini pa stoji stol iz brezovih palic narejen po stari šegi. Ne le domači, ampak tudi iz drugih krajev puščavo obiskujejo, posebnost kadar je na Kopanju shod, na katerega zlo radi hodijo ljudje. Trudnemu se pa nobena reč bolj ne prileže kakor počitek, in na brezovem stolu se kaj lahko počiva. Zraven stola stoji zopet velik križ; ni pa kot drugi križi lepo otesan, ampak kakor je drevo zrastle, tako je križem zbito, in na križu visi podoba našega Zveličarja. Pri strani na križu je zvonček, ki je znamnje sv. Antona puščavnika. Kadar kdo pervikrat v puščavo pride, z zvončkom pozvoni, in precej vedo, da človek je pervikrat v votlini. Gotovo stara navada, ki se pogosto po slovenskih krajih najde; tako je, postavim, na Zalostni gori pri Mokronogu tudi zvon iz tega namena na sv. stopnjicah. Na križu je tudi mala skrinjica za mile darove. Včasih le vendar kdo kak mili dar sv. Antonu daruje. Ne deleč od križa stoji podoba sv. Antona, ki kot mnihi napravljen proti nebu gleda; v roci ima romarsko palico, na palici zvonček, toda nikdar se ne oglasi, kajti lesen je. V drugi roci derži križec, na katerem tablica visi, ki obsega njegovo življenje, ob kratkem popisano. Poleg sv. Antona je prešček rujave barve, na vsako stran nekaj popirnatih vencov in voščena sveča; pred podobo pa visi svetilnica, v kateri večkrat olje gori. V stran od sv. Antona križu nasproti je podoba sv. Pavla, ki je skoraj enako oblečen, kakor prešnji ima odperte bukve v rokah z napisom: „Si vis perfectus esse, vade, vende quae habes, et da pauperibus, et habebis thesaurum in coelo. Math. XIX. 12.“ V levici pa ima popotno palico. To je ob kratkem puščava sv. Antona puščavnika na Kopanju. —

Nasproti puščavi, drugo stran hriba, na taki visočini kot puščava, bister studenec iz hriba izvira in se prijazno v dolino steka. Voda je kaj dobra, in ljudje v okolici pra-

vijo, če bi tudi človek jel mreti, vendar bi ta studenec še lahko pil. Teče pa iz kapelice, v kateri je podoba Marije Device, in nikdar ne usahne. Le enkrat, se pravljica glasi, ko so bili podoba Matere Božje iz kapele vzeli in jo nekam drugam odnesli, je nehal teči; potem so šli prebivavci, so dobili podobo in jo čez travnike nazaj nesli; in glej! kadar podoba nesoč zagledajo kraj, kjer je prej stala, jim studenec naproti priteče, in od tistega časa ni nikdar več presahnil.

Fr. S.

Pirh za device.

Bogoljubna Dominika, imenovana „iz Paradiža“, je bila zgoodej zgubila očeta. Tada je imela neki dan prikazen Matere Božje, ki ji je rekla: „Svoji materi bodi doma prav pokorna; s svojimi domačimi bodi tako previdna, ponižna in mirna, de prav zares ne boš dala nobene priložnosti k prepiru in nemiru. Rajši derži živ ogel na svojim jeziku, kakor de bi se kaj zlagala; bodi molčljiva in malo govori. Svoje oči odpiraj le nebesam in zapiraj jih vsem svetnim nečimernostim. Skerbno se vari, de se nobene človeške osebe ne dotakneš; ne glej se sama sebe in nikoli se ne dotikuj na svojim životu; vari se vsaciga greha. . . .“

(Ott Marian.)

Pirh keršanskim šolam.

(Od drugod poslano.)

Povejte nam vendar, keršanske šole — posebno ve srednje in višji po mestih, čigavo vero li ve učite današnje dni? Nekako primorani smo, vas po tem vprašati, ker imamo vsak dan priložnost viditi, kadar opoldne ali zvečer zvoní angelsko česenje, de se tudi že vaših ljudi nihče več (!) še ne odkrije ne — ne učenci, ne učeniki. — Ste li že tako deleč v omiki, de ste se že tudi od molitve „emancipirali“? Kristus pravi: Iz njih sadu jih bote spoznali. — Molitev pa še vsem pravovernikom velja za bistven značaj keršanstva, — in sicer ne le zasebna molitev doma ali v cerkvi, ampak tudi očitna pred občinstvom, kadar nas cerkev sama k nji kliče — ravno po zvonjenji. Čemu li sicer zvoní angelsko česenje, kakor de bi ga molili vsi kristjani? S čim li zamorete zagovarjati svoje očitno zanemarjanje te keršanske dolžnosti? Ali mar ne veste, kaj govori Kristus, kteriga sodbi ne odidete? On sam vas zagotavlja: „Kdor se mene sramuje pred svetam, tega se bom sramoval tudi jest pred svojim očetam.“

Katoličan.

Od četrtega po veliki noči skoz osem dni bo zopet v velikim parlatoriji pri čč. gospoh Ursulinaricah letna razstava cerkvenih oblč in drugih reči, ktere je družba vednega česjenja sv. Rešnjiga Telesa napravila in za ubožne cerkve odmenila.

Pogovori z gg. dopisovalci.

G. J. H.: Na potrebno struno ste zadeli. — G. J. Š. v J.: Se le drugo pismo smo dobili; prvega ni — Nam je prav žal za spis. Sicer smo Vam tudi po pošti odgovorili (26. t. m.). — G. P. v C.: Ste nam vstregli. — G. M. B. pri sv. J.: Zastran listov smo založništvo naznačili in če bo le moč, se bo želja obeh spolnila. — G. P. P. Bomo poskusili pripomoči, da se Vam želja spolni. — G. d. H.: List došel in razveselil. — G. P. v G.: Ravno kar prejeli; zastran „Šm.“ bomo skusili vstreči. — G. Sr.: Dopis prihodnjič; zastran slovenskih blanketov za keratne bukve še nič ne vemo, ako kaj zvemo, bomo Vam naznačili in vse gledali izvršiti. — G. J. V.: Hvaležno prejeli, pa za zdaj prepozno. —